

dalje: Juri Hell na Dunaji, — J. Leman in sin za cerkvene oblačila z zlatimi in srebrnimi nitkami, — Anton Messat na Dunaji, — Karl Moering na Dunaji, — bratje Verza v Milani.

(Častno omenjeni so bili:) bratje Bader, Franc Bujati, Anton Chwalla, Fries in Zeppezauer, C. G. Hornbostel in tovaršia, Albert Kostner, Jožef Pfenningberger, — vsi na Dunaji, — Janez Maria Rossi v Sondrii na Lombarškem, — Karl Schipper, in G. Steiner in sinovi v Bergami.

14. red. Za platneno blago:

(Slavno medaljo): Nasledniki Fr. Peldriana iz Hohenelbe na Českim.

(Častno omenjeni so bili:) Venzeslav Ferie iz Merklova na Českim, Janez Siegel in tovaršia v Schönbergu na Marškim.

15. red. Mešano volnato in svilno blago:

(Slavno medaljo:) Jožef Berger in sin na Dunaji, Diego Corimaldi v Milani, bratje Echinger, H. F. Laporta, H. Rokstroh, Jožef Zeisel in J. in Ch. Blümel — vsi na Dunaji.

(Častno omenjeni so bili:) Sebastian Haydter, Vilhelm Reinbold, Jožef Riss, Friderik Siebert — vsi fabrikantje na Dunaji.

16. red. Usnjeno, sedlarsko, jermenarsko in kerznarsko blago.

(Slavno medaljo:) J. Geyer, kerznar v Peštu za Ogersko bundo.

(Častno omenjeni:) P. Boulogne, rokovičar v Pragi za kozje in jagnječne rokovične kože.

(Konec sledi.)

Velki zbor kmetijske družbe v Ljubljani.

(Dalje.)

Z veseljem je zbor poslušal dalje naprave Vipavske podružnice *), namreč da je za napravo in vodstvo sadiš sadniga drevja ali vertnih šol odbor izbrala, kateriga predstojnik je visoke časti vredni g. okrajni poglavar baron Schmidburg, odborniki pa marljivi gospodje: žl. g. Fr. Schiwitzhofen, g. Jožef Ferjančič iz Slap, g. Peter Difrancesco iz Šturje, g. Anton Stima iz Verhpolja, in g. Anton Žvokelj iz Vipave. Ker pa vsaka reč denarne pripomoči potrebuje, ako se hoče kaj doveršiti, je bilo v zboru podružnice sklenjeno: županije ondi naprositi, da naj bi o ženitvah zopet tiste odrajtila (takse) za drevne sadiša terjale, ki so že nekaj navadne bile. Želeti je, da bi se ta hvale vredna naredba povsod vpeljala, kjer koli imajo soseske kaj skerbí za povzdigo koristne sadjoreje! Daljni predlog podružnice za primerin delež podružničnih dohodkov ji je že po postavah družbe dogotovljen.

Ravno tako radostno je bilo sprejeto naznanilo podružnice Postojnske za povzdigo sadjoreje; očitne hvale vredin je namen g. tehanta A. Grašica iz Ternoviga, en kos zemljiša za napravo drevniga sadiša podariti; prošnja podružnice za podaritev murvinih dreves se bo spolnila, ravno tako tudi predlog za poljsko in poselsko postavo; tudi občinski želji, naj bi se v lagleji delavnost podružnica Postojnska ločila od Bistriške, se bo vstreglo.

*) Po smerti slavnega g. Matija Vertovca si je podružnica namesto njega Vipavskiga tehanta g. J. Grabrijana predstojnika podružnice izvolila, in ker so g. tehant poprej podružnice odborniki bili, je na njih mesto izvolila g. dr. Tomšiča, c. k. svetovavca deželne sodije. Obe volitvi ste posebno srečni v prid in blagor podružnici Vipavski, ki se je vedno marljivo obnašala za povzdigo kmetijstva. Vred.

Ljubo je bilo zboru tudi slišati od prizadeve Trebinško-Zužemberške podružnice za povzdigo sadjoreje, ki je edina z zgorej omenjeno napravo Vipavske podružnice, da naj se o ženitvah donesek za napravo drevnih sadiš podari.

Tudi pridno prizadevanje Kerško-Kostanjevske podružnice je bilo z veseljem zaslišano in po njenih predlogih je bilo sklenjeno: vlado prositi za vbranje povodinj po Kerki, — skerbelo se bo tudi za dobro konopnéno sème.

Hvale vredna skerb Metliške podružnice za rejo murvinih dreves in sviloreje je sploh znana, in z veseljem je zbor poslušal naprave za napredek v teh krajih posebno imenitne sviloreje; tudi skerb za določilo praviga časa tergatve, za popravo slabih cest v Černomlju, za obiranje gosenc, za povzdigo prešičje reje po obilnišim pridelku pese, ktera veliko večí in boljši zraste, ako se tako seje, da je ni treba presaditi, razodeva pridnost imenovane podružnice.

Podružnica v Krajski Gori se marljivo prizadeva za poravnavo toka in bregov gornje Save, ktera o povodnjih zemljiša razdira in kmetijstvu veliko škodo prizadevuje: podružnica toraj nasvetje: naj bi kmetijska družba vnovič (v letu 1844 je to že enkrat sprožila) se na slavno vlado s to prošnjo obrnila, da bi se v ti zadevi kaj pomagalo. Gosp. Ullrich je temu predlogu še nasvetoval pristaviti tole: ker ni stanovitne pomoči pričakovati, ako se le bregovi Save zravnaajo (regulirajo), naj se vlada tudi prosi za prepoved, da v dolinskih predorih (Thalschluchten und Einhängen) bi se ne smélo clo nič derv sekati, scerh bojo te doline vedno bolj gole in voda bo po teh plazio vedno večí moč dobivala; oba predloga sta bila pterjena. Nasvèt g. predstojnika imenovane družbe naj bi si kmetijska družba prizadevala dobro in poterjeno novo kmetijsko orodje po deželi kmetam pokazati, se bo spolnil po neutrudljivim prizadevanju našiga častitiga predsednika kmetijske družbe g. F. Terpinca.

Prebrani so bili dalje dopisi podružnice okolice Ljubljanske, Višnjogorsko-Zatičinske, Zaloge, ki so zlasti v lanoreji veljavne misli razodele.

Dalje je bil predlog g. fajmoštra Pajka: naj se slavno ministerstvo kmetijstva naprosi za hitri razglas nove poljske postave, enoglasno poterjen.

Nasvetu g. predsednika Goriške družbe: naj bi se namestniki tudi Krajske družbe poslali 4. t. m. v Šežano k zboru za obdelovanje Krasa, se je po volitvi g. M. Vilharja in g. Dekleva-ta zadostilo.

(Konec sledi.)

Pogled na „mirno goro“.

Nad Černomljem na strani zapadneje se vzdiguje velikanska gora, nazvana „mirna“ ali gora s. Frančiška. Na verh gore pridši, vidiš pod sabo, k izhodu obrnjen, okolico Černomeljsko, ktera z vinskimi gorami kot krasen mizen pèrt z zlatim ožovom zarobljena svoje dražesti: mične pake (Anhöhe), niska berda in krotke livade na ogled gizdavo stavi. V večí dalji se razgrinja ponosna horvaška dežela po bistri Kopi ločena od krajske. Pogled nje veličastva očara človeka: na desno z glavo visoko pod nebom molí pri Ogulinu plešasti Klek, mirni stan pridnih čbelic, na levo pa Okič kod Samobora poldanske sončne žarke prideržuje kuhajoč Horvatom jačno in sladko kaplico vina. Med njima se razvija poldrugi dan hoda široka ravnina, ktera k iztoku vedno širja biva, dokler se v plavo ne zgubi v Slavonii in Turčii. V tej nezmernej daljini se tu in tam samo kak vmol zagledati da na dober kukalnik. Resnične so pesnikove besede:

Oj! horvatske krasne gore!
Jeli svet kaj lepšeg' zmore?
Ve ste očém mojim mile
Nekdaj perve se odkrile!

Krenuvši s pogledom bolj proti severu ti se oko odtergati ne da od prijazne štajarske poljane, ki se tja do Maribora preteže. Očém se na ravnost proti severu nastavi hribovito Krajnsko, čigar krona, ponositi Triglav krati daljni pogled. Na zapadu se Istria, ko sonce vzhaja, lepo viditi da.

Na tej gori pravi pripovedka, je bila zlobna (huda) jama. Kadar koli bi se bilo *) k hudimu vremenu pripravljalo, bi bila megla iz te jame vstajala in se v siv oblak spremenjala, iz kteriga bi se bilo potem bliskalo, gromelo in toča pod bliskom, gromom in treskom vsuvši se bi bila proti izhodu tja do Slavonie poljane in gorice pokončala. Ko se bi ta skončavna uima 7 let zaporedoma ponavljati jela, bi bilo Krajncem in Horvatom na misel prišlo, na rečenej gori sozidati cerkev s. Frančišku Ksav. v čast. Veliki oltar bi bili postavili verh obokane jame, iz ktere, Bog bodi z nami! bi bil zmaj (pozoj) zijal, blisk, grom in točo bljuval. Ondi bi bili nastanili duhovna, kateri je pred s. Frančiškom vsaki dan dar s. maše daroval. Na to bi gora mirovati jela in od tod bila mirna imenovana. (Letos se je tega imena jako nevredna izkazala). Benedikt, 14. papež tega imena, bi bil v bratovščino sv. Frančiška dovolil, obdarivši jo z velikimi odpustki. Na to bi se bila bratovščina ta ne le med niskimi ljudmi, temuč tudi med visokimi zaplodila; celò cesarica Maria Terezia bi bila veliko zaupanje stavila na s. Frančiška na tej gori, in pisala, da bi jo v to bratovščino zapisali in jej dali na znanje dolžnosti, ki so bratom opravljati, poslavši zagovorno (obljubno) tablico cerkvi. Na tej tablici leži moška oseba na postelji, poleg nje pa sedi gospá starosti srednje. Sém bi vervele iz vsih bližnih far procesie, osebito spomlad, kadar bi se poljske in gorske maše tu overševale. Černomeljska jih opravlja še dan današnji. — Prosveta 18. veka je te praznovanja zatèrla, kakor tudi romarjev število grozno umalila. Le enega romarja bi si pisatelj tega močno sém želel — Koseskiga! Ko bi slavni pesnik „visoke pesmi“ prišel poletin dan, ter šel v nedeljo rano na goro, kadar na sveto jutro po spo-dej ležečej okolici zvoní, od kodar, če veter vleče, skladno soglasje od blizo 50 cerkev na ušesa doní, in kadar priplava žarko sonce na zreniku iz Slavonie in prežene merklo tamo, se kaže v svojem lesku pozemljsko veličastvo in nezmerno moč Tistega, ki je rekel: „bodi“ in je bilo. Ko bi nam slavni mojster čute, ki bi jih njegovo blago serce o tisti dobi čutilo, v krasni pesmi razodel, gotovo bi bila pesem „visoke pesmi“ vredna!

Kobe.

Národske staríce.

Osemnajsti list.

Ljubi moj Jože! Ko sim zadnjikrat govoril o tem, kje so bile Metulje, naj Ti danes povém še od Metuljskega razdjanja.

Okoli 3000 oboroženih in serčnih Zapudskih mladencév je odganjalo cesarja z njegovimi četami od Metuljskega ozidja, kterega je oblegal. Ko so Rimljani zasip napravljali, so jim Metuljani noč in dan semtertje tekaje nagajali, in iz zidov s svojimi vojskimi orodji, ktere so bili iz Mutine dobili, jih silili od delječ ostajati. Vojskino orodje so bili pa Metljani dobili v tistej vojski, ki jo je Brut zoper Antona in cesarja pri Mutini ali Modeni na Italianskem imel. Menda bi bilo bolje zadeto, ko bi rekli, da so bili

*) Vezni pripovedni način je med belimi Krajnci sploh v rabi.

vojskino orodje od Monečanov (lat. Monetienses ali Monetiani namest Mutinenses, Mutiniani) dobili. Mone-tium je bilo ilirsko mesto, Mutina je pa delječ od Metulj.

Ko so Rimljani Metuljsko ozidje razsípali, so Ilirci od znotraj druge ozidja (propugnacula) delali, in terpljenja trdni so za te poskakali. Sovražnik je zapušene ožidja vzel, in kar je bilo požgati mogoče, je požgal. Sicer je pa dvojín zasip okoli naredil, od kteriga je potlej štiri mostí do ozidja napravil. Ko je bilo vse v redu, je cesar ukazal nekterim na drugo plat mesta iti, da je v tem obležence narazen spravil. Druge izmed svojih pa opominja po mostéh do ozidja hiteti. Med tem je iz verh enega turna, iz kterega je bil most na ozidje spušen, zvesto gledal kaj se godí.

Zapudi pritekó nasproti tistim, ki se na ozidje spravljajo, drugi pa zadaj nastave napravljajo. Ko Metljani dolge mostí s sulicami odrivajo, začnejo veselja čedalje bolj vrišati. Pervi in drugi most na kup telebi, ko se tretji podere, so se začeli Rimljani jako bati; nihče si ne upa na četerti most iti. Cesar jih začne z turna ostro zmerjati, in ko jih tudi s tem ni mogel na vojsko spodbosti, vzame škit in po mosti naprej teče. Za njim pritečejo vojvodi Agrippa, Hieron, Luci in životar Jolas. Samo ti štirje in nekteri škitonosi so na mostu. Ko je sam cesar po mosti čez prišel, je vojake sramota obšla, in v trumi se za njim vderó. Od tega je bil most preveč obtežan in se je poderl, in večidel mož je na tla padlo. Nekteri so v tem poginili, drugi so se močno pohrunili. Cesar je bil na desno golen in na obe roki ranjen, vender je šel spet v turn in za njim nekteri konsulari. S tem je hotel spričati, da je še ohranjen; bal se je, da bi med tem od njegove smerti kak hrup ne vstal, ali da bi si sovražniki ne mislili: pobegnil je. On da nov most spet z turna vùn narediti, kar je Metuljane posebno prestrašilo. Vidili so, da imajo vojsko s človekam nepremagljive serčnosti. Drugi dan so poslance k njemu odpravili, in mu, kakor je terjal, pet sto porotnikov dali; tudi so sprejeli posadko, in ji višji grič izročili; sami so pa vsi šli na nižji grič. Ko posadka k njim pride, terja, da naj orožje odložé. Na to so z nepokojnem sercam svoje žene in otroke v hišo starašinstva zaperli, posadko sprejeli, zraven pa Rimljanam zaterdili, da, ako si letí upajo kaj posebnega z njimi ravnati, bodo ta kraj zažgali in Rimljane kot brezupni napadli. Po tem naznanilu so prišli iz nižjega griča vkupaj na višji. Posadka je pa na to koj hišo starašinstva ali var na nižjem griču zažgala. Skorej vsa Metuljska mladost je z orožjem v boji popadala. Ki niso bili za nobeno rabo, so večí del zgoreli, in tudi mesto je do čistega ogenj pokončal, tako da ni od tega mesta nič sledú ostalo, da si je bilo ravno veliko. Ko so bili Zapudi v Metuljah premagani, so se, kar jih je bilo še drugod ostalo, sami cesarju podali. Tako so Zapudi, ki so čez planine stanovali, tačas pervikrat rimski jarm nosili. — Vedno tvoj stari prijatelj Tone.

Jugoslavenska književnost.

V Gradcu je ravno sedaj na svitlo prišla „Zora, jugoslavenski zabavnik za godinu 1852, od Radoslava Razlag-a i Ivana Vinkovic-a“, ktera se bo prijatlam noviga, dosihmal še neznaniga jugoslavenskiga jezika močno prikupila po sostavkih v tako imenovanim jeziku „sloge in vzajemnosti“ pisanih. Ker v taci-h „vlastimilih“ namerah „vlastenci“ ne gledajo toliko na „sadržaj“ in notranjo ceno sostavkov, kakor na obliko „složniga“ jezika, jim bomo gotovo nar bolje vstregli, ako nektore verstice iz „svršetka“ povzamemo, v kterih „Zora“ sama govori v lagleje sporazumenje svojih prijatlov takole: